

кодексу України. Поняття «позика» і «кредит» дуже близькі один до одного. Кредитом можна назвати процентну позику, при якій позикодавцем є банк, а об'єктом позики – гроші. Але позика і кредит – два самостійні інститути. Крім того, завдяки своїй універсальній конструкції позика має своїм предметом не тільки гроші, але й інші речі, визначені родовими ознаками. У зазначеному випадку позика не є грошовим зобов'язанням. Якщо ж у договорі буде міститися умова про відсотки, що мають грошовий еквівалент, таку позику можна вважати грошовим зобов'язанням. Кредитний договір не є попереднім договором про позику, договором приєднання та її висновку не може передувати укладення попереднього кредитного договору. Відсотки в договорі позики та кредиту можуть бути, по-перше, винагородою, платою за користування речами або грошовими засобами, і, по-друге, відповідальністю в разі неправомірного утримання, відхилення від його повернення, іншого прострочення в їхній сплаті або безпідставного отримання, або заощадження за рахунок кредитора.

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>.
2. Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін. ; за ред. О.В. Дзери. – К. : Юрінком Інтер, 2009.
3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : у 2 т. – Т. 2 / за ред. О.В. Дзери (кер авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. – Третє вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2008.
4. Рябко Л.О. Розмежування понять позички і кредиту // Право України. – 2012. – № 1. – С. 46-47.
5. Фомін Г.Ф. Правове регулювання кредитних відносин / Г.Ф. Фомін // Вісник ХНУВС. – 2014. – № 2. – С. 272-277.
6. Фомін Г.Ф. Класифікація договорів з надання фінансових послуг / Фомін Г.Ф. // Право України. – 2010. – № 2. – С. 18-20.
7. Цивільне право України : підручник. Книга перша / за ред. О.В. Дзери та Н.С. Кузнецової. – 2012. – С. 532-597.

Мельниченко А.В.
студентка Дніпропетровського ДУВС
наук. кер. – к.ю.н. **Мудрецька Г.В.**
викл. каф. цивільно-правових дисциплін

ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗАКОННОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Проведення в Україні системних та ефективних правових реформ зумовлює необхідність поглибленого дослідження проблем удосконалення механізмів реалізації і захисту цивільних прав та інтересів особи у цивільному

процесі та, у зв'язку з цим, переосмислення деяких підходів до правової природи законного представництва у цивільному процесі.

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [1] дещо по-новому підійшов до висвітлення норм інституту представництва. Відповідно до ст. 237 ЦК представництвом є правовідношення, в якому одна сторона (представник) зобов'язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, яку вона представляє.

Основною та специфічною ознакою представництва є те, що в рамках такого правовідношення одна особа виступає від імені іншої, тобто юридичні дії щодо третіх осіб вчиняються однією особою, а наслідки їх вчинення покладаються безпосередньо на іншу особу. Представництво також характеризується тим, що правові наслідки настають не для представника, а для особи, яку він представляє. Якщо укладена представником угода спричинила для контрагента збитки, то зобов'язаною стороною буде не представник, а особа, яка надала йому повноваження для вчинення цього правочину. Крім того, представництво можливе лише щодо суб'єкта права. Тобто тим, кого представляють, може бути тільки особа, яка володіє хоча б правоздатністю [2, с. 22].

Підставою виникнення законного представництва є встановлені у законі юридичні факти, за наявності яких одна особа може здійснювати у суді процесуальні права та виконувати процесуальні обов'язки від імені іншої особи, а саме: походження дітей від батьків, усиновлення, встановлення опіки або піклування над малолітньою чи неповнолітньою особою, особою, визнаною недієздатною або обмежено дієздатною, призначення опіки над майном безвісно відсутнього або призначення опікуна для охорони й управління спадковим майном тощо [3, с. 34-35].

За змістом ст. 39 Цивільного процесуального кодексу України [4] законні представники діють у цивільному процесі від імені та з метою захисту прав, свобод та інтересів чітко визначеного кола осіб:

- малолітніх (віком до чотирнадцяти років) та неповнолітніх (віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років) фізичних осіб, тобто осіб, які не мають повної цивільної процесуальної дієздатності;

- фізичних осіб, визнаних недієздатними або цивільна дієздатність яких обмежена в судовому порядку;

- фізичних осіб, визнаних у передбаченому законом порядку безвісно відсутніми;

- спадкоємців особи, яка померла або оголошена померлою, якщо спадщина ще ніким не прийнята.

Склад осіб, які можуть виконувати функції законних представників у цивільному судочинстві, також регламентовано законом. Згідно зі ст. 39 ЦПК України ними можуть бути батьки, усиновлювачі, опікуни, піклувальники чи інші особи, визначені законом.

Правова регламентація участі законних представників у цивільному судочинстві має імперативну форму. За наявності передбачених законом підс-

тав їх участь у розгляді справи є обов'язковою. У зв'язку з цим слід звернути увагу на певні особливості залучення до участі у справі законних представників неповнолітніх осіб віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років, а також осіб, цивільна дієздатність яких обмежена [3, с. 36].

Зокрема, ст. 29 ЦПК України, яка присвячена цивільній процесуальній дієздатності сторін, передбачає, що неповнолітні особи віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років, а також особи, цивільна дієздатність яких обмежена, можуть особисто здійснювати цивільні процесуальні права та виконувати свої обов'язки в суді у справах, що виникають з відносин, у яких вони особисто беруть участь, якщо інше не встановлено законом (зокрема, 16-річна особа може вільно звернутися до суду про стягнення нарахованої, але не виплаченої заробітної плати, оскільки вона має право самостійно розпоряджатися своїм заробітком). Проте суд може залучити до розгляду такої справи законного представника неповнолітньої особи (ч. 2 ст. 29 ЦПК).

З аналізу цієї статті випливає, що у двох випадках – участі у цивільній справі неповнолітньої особи або обмеженої у дієздатності особи, де предметом судового розгляду є матеріальні відносини, в які вищевказані суб'єкти можуть вступати вільно, – враховуючи рівень дієздатності таких осіб, суд має право залучити до розгляду справи їхнього законного представника. Оскільки вжито словосполучення «має право», то про жодне зобов'язання тут не йдеться [5, с. 79].

Саме це можна назвати факультативним законним представництвом у цивільному процесі, оскільки участь законного представника у цій ситуації залежатиме виключно від суддівського розсуду. Якщо суддя захоче залучити до справи законного представника, то він повинен винести щодо цього ухвалу. Якщо ні, то особа, яка не має повної цивільної дієздатності і ще не досягла свого повноліття, буде особисто реалізовувати усі надані їй процесуальні права та виконувати всі процесуальні обов'язки незалежно від того, чи є у цивільній справі її законний представник. І при всіх інших рівних умовах дане рішення суду вважатиметься законним та не підлягатиме скасуванню вищестоящою інстанцією.

Обов'язкове законне представництво – це такий вид законного представництва, де законний представник обов'язково повинен взяти участь у цивільній справі. Факультативне законне представництво – це такий вид законного представництва, де участь представника у цивільній справі відбувається за розсудом суду [5, с. 80].

Законне представництво є особливим видом представництва у цивільному процесі, враховуючи підстави вступу представника до цивільної справи. Законне представництво ґрунтується на нормах закону, що визначають правовий механізм участі представників у цивільному судочинстві, встановлюючи при цьому відповідне коло осіб, які можуть брати участь у розгляді справи через законних представників, та осіб, на яких покладається виконання представницьких функцій.

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електр. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/45-15>.
2. Галабурда Н.А. Особливості змісту поняття представництва у цивільному праві України / Н.А. Галабурда // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. – 2012. – Вип. 3. – С. 21-27.
3. Світлична Г.О. Законне представництво у цивільному судочинстві / Г.О. Світлична // Вісник Верховн. Суду України. – 2013. – № 10. – С. 34-41.
4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/page>.
5. Іванчулинець Д.В. Обов'язкове та факультативне законне представництво в цивільному процесі / Д.В. Іванчулинець // Судова апеляція. – 2015. – № 1. – С. 77-83.

Міщенко А.В.

студентка Дніпропетровського ДУВС

наук. кер. – к.ю.н., доц. **Свистун Л.Я.**

доц. каф. цивільно-правових дисциплін

ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОГОВОРУ ЗБЕРІГАННЯ

Регулювання відносин у сфері фактичних послуг зі зберігання регулюється Главою 66 Цивільного кодексу України. ЦК України містить цілу низку правил щодо зберігання на товарному складі та стосовно спеціальних видів зберігання речей – у ломбарді, у камерах організацій підприємств транспорту, у гардеробі організацій, у готелі тощо.

Загальні положення про зберігання – це правила, що містяться у ст. 936-955 ЦК і застосовуються згідно зі ст. 955 ЦК до спеціальних видів зберігання, якщо інше не встановлено положеннями ЦК України про окремі види зберігання або законом.[1]

У доктрині цивільного права усталеною є точка зору, що об'єктом договору зберігання може бути лише річ, тобто певний об'єкт матеріального світу. Це виключає з кола об'єктів цього договору всі інші об'єкти цивільних прав, включаючи нематеріальні блага та майнові права. Головна ознака об'єкту зазначеного договору полягає у можливості бути переданим зберігачеві [2, с. 254].

Стаття 936 ЦК України закріплює законодавче визначення договору зберігання. Аналіз цієї статті дає підстави для наступних висновків. По-перше, згідно з ЦК договір зберігання може бути не тільки загальноцивільним, а й підприємницьким, якщо зберігачем за ним є особа, що здійснює зберігання на засадах підприємницької діяльності. Такий зберігач іменується у ст. 936 ЦК України професійним зберігачем. Якщо зберігання здійснюється професійним зберігачем на складах (у камерах, приміщеннях) зага-